

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 40. De coniugum obligatione ad cohabitandum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

Tertia conclusio est, Si in eo, de quo agimus, scientia tam iuris quam facti adsit, labore utriusque tantum ignorantia peccat. Non iure statuta: in praxi consulendam esse tantquam tutiorem, sententiam eorum qui existimant talem ignorantiam non excusare: etsi quando necessitas vitandi innotabilis incommodi vrget; sententia contraria teneri possit, cum non careat probabilitate. Sicq; accipiendum est quod Nauarr. habet in *Enchir. cap. 23. nu. 47.* posse inde consolari multos pios. Videnda est eiusdem sententiae probatio in *praced. lib. 13. cap. 26. q. 2.*

ULTIMA DIFFICULTAS. Quid sit tenendum de obligatione ad copulam cum de matrimonij validitate dubitatur.

Huius tractationem Sanchez *lib. 2. disp. 41. & aliquot sequentibus late persequitur.* Pro illius explicatione aliquot conclusiones adferemus, quae sint in praxi loco documentorum.

Prima est. Ante diligentiam adhibitam in assequenda cognitione veritatis, coniugem de validitate matrimonij dubitantem teneri reddere, sed non posse petere coniugale debitum. Haec habetur, ex cap. Dominus, §. 2. De secundis nuptiis: & apertius ex cap. Inquisitioni, §. final. De sentent. excommunic. Et confirmatur ratione, quia ex duobus malis minus est eligendum, quando quis alias perplexus esset vinculo peccati ad vtramque partem, id est, peccare deberet siue agendo, siue omitendo agere. Quo posito sequitur bona fide petenti reddendum esse debitum coniugale ab altero dubitante de matrimonij validitate: quia in tali dubio periculum maioris mali est in non reddendo huiusmodi debitum, quam in reddendo. Etenim peccatum maius est contra matrimonij finem illud negare, cum sit violatio iustitiae, si petens est verus coniux: quam cum fornicatione, quae castitati adversatur, illud reddere; si forte petens non est verus coniux. Sequitur pari ratione, quod dubitans, num id ipsum possit petere, debeat partem negantem eligere; cum ex petitione imminet fornicationis periculum, si forte alter non sit verus coniux. Ex omissione petitionis autem nullum imminet peccati periculum, cum ipse omitens habeat libertatem non petendi.

Secunda conclusio. Quando moraliter impossibile est diligentia adhibita dubium vinci: tunc coniugem dubitantem posse & reddere & petere debitum coniugale. Ratio est: quia quando praemissa diligentia requisita ad vincendum dubium, vinci non potuit ignorantia veritatis de qua dubitatur; ea censetur esse inuincibilis, excusans a peccato, & possessori relinquens ius vtendi re possessa, secundum communiter receptam doctrinam. Videri potest Sanchez in memorata disp. 41.

Tertia conclusio. Quando vterque coniux bona fide matrimonium contraxit, & postea vterque dubitat de illius valore, neutrum posse petere debitum, nisi facta sit adeo diligens inquisitio, vt dubium adhuc post eam remanens, censeatur posse inuincibile. Haec probatur ex duabus praecedentibus, quod enim dictum est in illis de altero ex coniugibus, pari ratione in hac, idem de vtroque dicitur.

Quarta conclusio. Cum vterque coniux dubitat de valore matrimonij bona fide contracti, si diligentia nondum adhibita ad vincendum dubium, vnus petat debitum, alter nec tenetur nec potest reddere. Ratio est, quia diligentia non praemissa, possessio in dubio non confert ius vtendi re, cum non faciat eam propriam. Ergo coniux dubitans de valore sui coniugij non habet ius petendi coniugale debitum: nisi diligentiam sufficientem adhibuerit ad vincendum dubium. Quare neque alter obligatur illud ei reddere. Et confirmatur, quia tota ratio obligationis reddendi, est periculum iniustitiae cui exponitur non reddendo: nullum autem huiusmodi est, cum nullam ius fuerit exigendi. Adde nec posse licite reddere, cum alter non possit licite & iuste petere.

Quinta conclusio. Cum vnus tantum coniux dubius est: si apte adhibitam sufficientem inquisitionem, petat debitum: alter potest ei negare tanquam non habent ius sufficiens ad petendum: non tenetur tamen negare;

quia cum ipse sit in pacifica possessione nihil dubitando (nec enim tenetur credere dicenti se dubitare de suo matrimonio, nisi rationes sufficientes afferat) retinet ius & petendi & reddendi. Videndus est Sanchez in eadem disp. *quest. 4. ante solutionem argumentorum, & sequenti quest. 5.* Caterum conclusiones has pari ratione locum quoque habere, manifestum est quando dubium praecellerit contractum matrimonij: sic vt is mala fide initus fuerit: siue ex parte vnus, siue parte vtriusque coniugis. Ita enim ex cap. Dominus, De secundis nuptiis; is qui de prioris coniugis obitu dubitat: contrahens nullo quidem pacto potest ab altero existente in bona fide debitum petere, tenetur tamen reddere. De qua re Sanchez in sequenti *disput. 42.*

Sexta conclusio. Opinantem probabiliter a se contractum matrimonium esse nullum: non posse quidem petere debitum cum nec dubitans possit, iuxta ant. dicta, sed posse reddere: immo & debere ne alterum qui possessor est bona fidei prius iure quod habet quaesitum. Excipitur tamen casus, in quo tanta esset probabilitas nullitatis, vt parum admodum maneret dubit: & credulitas censetur moraliter firma & manifesta. Nam tunc nec posse reddere deducitur ex cap. Inquisitioni, De sententia excommunic. vbi dicitur, Cum conscientia pulsata animi ex credulitate probabili & discreta, quantum non euidenti & manifesta, debitum quidem reddere potest, sed postulare non debet. Quae verba satis indicant debitum, tunc tantum reddi posse cum credulitas de inualiditate non fuerit firma & manifesta. Qua de re Sanchez plenius *disput. 44. conclus. 2.* In sequenti praedens cum posse debitum & petere & reddere, qui probabilem opinionem habet de valore matrimonij. Id quod locum habet, quamuis forte probabilis sit non valere: quia iuxta veriore sententiam (quam confirmamus in praeced. lib. 13. cap. 10. sect. 1. si iudicio prudentis tales rationes ad aliquid persuadendum habeantur, quae efficiant opinionem probabilem; quantumcumq; contraria appareat probabilior, posse eam teneri in praxi, nisi obftet irreuerentia Dei, aut laeso proximi inde securura.

In duabus vltimis dispensationibus eiusdem lib. 2. videri potest late tractatum, quando coniux censeatur merito possit certus esse de nullitate matrimonij, & quando probabiliter de ea dubitare. Item qualiter consistere debeat de prioris coniugis obitu, vt liceat cum alio contrahere. Quae quidem definire prudentis est, ponderatis circumstantiis, quibus, tanquam suppletantibus argumentum sufficiens ad moralem certitudinem, debeat moueri ad tale quid determinandum. Difficultatem, An excommunicatio obftet obligationi ad copulam, misimus, quoniam ad illam spectantia traduntur commodius in sequenti libr. tract. 1. cap. 15. sect. 2.

CAPVT XL.

De coniugum obligatione ad cohabitandum.

SVM MARI VM.

- 302 Quod coniuges cohabitare teneantur: & quid agendum, si ad recusent.
- 303 De obligatione cohabitandi coniugis sani cum altero qui est infectus morbo contagioso.
- 304 Vir non potest fugere cohabitationem vxoris propter dotem promissam non solutam.
- 305 Vir obligatur alere vxorem a qua dotem accepit, illam tamen excusare potest inopia.
- 306 Vxor mortuo marito non tenetur soluere debita, quae is contraxit ad ipsam alendam: pariq; ratione nec filii debita patris.
- 307 Dote promissa non soluta, maritus non tenetur vxorem alere.
- 308 Quid si non sit promissa: aut soluta sit perditam.
- 309 Quatenus vxor teneatur sequi virum mutantem habitationem, si cum eo contraxerit sub conditione quod non mutaret.

- 310 Quatenus ad idem teneatur cum nulla talis conditio inter-
cessit.
- 311 Virum vagabundum vxor tenetur sequi, si talem ipsius con-
ditionem nouit tempore contracti matrimonij, alias
non.
- 312 Differentia inter virum & vxorem, quoad obligationem co-
habitandi.

302 **T**ENERI coniuges simul habitare ac conuiuere ad iu-
uandum se mutuo, atque familiam promouendam,
habetur ex cap. Literas, De restit. spoliat. & ex cap. 1. De
sponsal. Confirmaturq; per illud Genes. 2. Non est bonū
hominem esse solum: factus est adiutorium simile sibi.
Et patet: tum ex matrimonij natura, qua inter virum &
fœminam vinculum est indissolubile: tum ex eiusdem
finibus, qui sunt susceptio & educatio prolis, ac euitatio
fornicationis. Sed occurrunt aliquot dubia.

PRIMUM EST. Quid faciendum sit, si coniuges non
sint cohabitare. Respondetur, si iusta causa adit, esse se-
parandos, prout patebit per post dicenda de diuortio:
Alias vero esse ad cohabitationem etiam per excommuni-
cationem cogendos à Iudice Ecclesiastico, iuxta cita-
tum cap. Literas: aut si opus fuerit inuocato auxilio bra-
hij secularis, prout notat Couarruias in Epit. 4. Decretal.
par. 2. cap. 7. in principio. & post eum Sanchez alios addens
lib. 9. disp. 4. nu. 6.

303 **SECUNDUM DVBIUM.** An coniux sanus, teneatur
cum altero infecto lepra alioue morbo contagioso habi-
tare. De quo late Sanchez lib. 9. disput. 2. 4. quest. 4. & bene
resoluit, attendendum esse num ex cohabitatione immi-
neat probabile contagionis periculum neque: si enim
immineat, non teneri: alias, vero teneri, iuxta textum sa-
tis expressum in cap. 1. De coniugio leproforum. Et confir-
matur à patre eius que dicta sunt in præced. num. 284.
de obligatione reddendi debitum coniugi infecto lepra
aut alio simili morbo. Bene quoque nu. 30. & 31. admo-
net duo. Alterum, quod ubi coniux sanus non tenetur
cum leproso habitare in eadem domo ob periculum sibi
imminens contagionis, teneatur prope habitare: quia
licet ratione talis periculi à cohabitatione abstinere pos-
sit, non tamen ab aliis obsequiis. Alterum, quando con-
iuges seorsim habitant ob morbum vnius contagiosum,
prolem debere esse apud sanum, vt à contagione incolumi-
tis seruetur: quod parentibus in umbra curare.

304 **TERTIUM DVBIUM.** An maritus possit fugere vxor-
is cohabitationem propter dotem promissam non solu-
tam? Ad quod aliqui, quos Couarr. l. co. citato num. 2. re-
fert, (& maiore numero Sanchez lib. 9. a. 5. num. 11.)
respondent affirmatiue. Sed ille melius cum cæteris, quos
Sanchez ipse in sequenti num. 17. commemorat, negat posse:
quoniam obligatio hæc coniugum ad cohabitandum, ori-
ritur ex ipso matrimonij contractu, sicut obligatio ad
reddendum coniugale debitum non autem ex solutione
dotis: vt patet ex eo, quod dicitur præcipuus in quem ma-
trimonium contrahitur, non sic vt vxor à viro alatur, ad
quod dos constituitur: sed vt contrahentes mutua sibi ob-
sequia præstent ad prolis generationem & commodam
eius educationem: qui finis cum non cesset dote non solu-
ta, nec cessabit obligatio cohabitationis. A cuius ob-
seruatione, quod dos non soluta non excuset sufficien-
ter potest intelligi ex eo quod Dominus noster Matth. 7.
& Lucæ 16. non aliam insinauerit sufficientem causam
dimittendi vxorem, quam illius fornicationem. Sed dice-
ces talem obligationem non esse tantum habitandi in ea-
dem domo: sed etiam accumbendi in eadem mensa, sicut
& cubandi in eodem thoro: & ita maritum sine dote prom-
issa cogi vxorem alere, quod iniquum videtur. Res-
ponderetur inde solum sequi, quod per Iudicem possit
promittentes compellere ad dotem soluendam quod ius-
tum est: non autem quod ideo possit vxorem repellere,
nec ei cohabitare.

Vt autem plenius difficultas ea elucidetur, subiicien-
dum est dubium de obligatione coniugum ad alimenta
sibi mutuo præstanda.

QUARTUM Igitur DVBIUM EST, An coniuges te-

neantur ad alimenta sibi mutuo præstanda. De quo San-
chez lib. 9. disp. 4. quest. 2. & in priorie parte sequenti disputatione
ex quo ad explicationem adferemus aliquot conclu-
siones, quæ sint loco documentorum pro præxi.

305 **Prima est.** Virum teneri alere vxorem à qua accepit do-
tem: hæc enim ideo datur, vt is matrimonij onera susti-
neat vxori & familia: alimenta præstans, ex lege Pro oner-
ibus. Cod. De iure dotium, & ex lege Dotis fructus, ff. eo-
dem tit. De calu excepto, cum vxor absque culpa viri, ab
huius consortio propria temeritate recedit: iam diximus
in præced. lib. 20. num. 48.

Secunda conclusio est. Maritum inopem non teneri
vxorem alere, quamdiu durat inopia. Probat, quia
non tenetur plus vxori, vt nec filiis, quam facere possit:
iuxta illud in lege Maritum, ff. Solutio matrimonio: Ma-
ritum in id quod facere potest condemnare, exploratum
est. Et confirmatur à simili: quia debitor æris alieni ex-
cusatur à solutione quamdiu ratione inopiæ eam nequit
facere. Quin potius si vxor diues sit, tenetur viro inopi
alimenta præstare: pro quo plures authores Sanchez ad-
fert in memorat. quest. 2. nu. 27. Et probat, quia (vt dicitur
in leg. Si cum dote, §. Si maritus, ff. eod. titul. quid tam
humanum est, quam vt fortuitis casibus mulieris, mari-
tum, vel vxorem, viri participem esse.

306 **Subiungit Sanchez in eadem quest. 2. tractationem dif-**
ficultatis, An quando soluto matrimonio nulla viri bona
superfuerint, vxor teneatur bonis dotalibus soluere de-
bita à viro contracta ad prouidendum ipsi & familiae de
necessariis ad vitam. Et similiter, An filij teneantur soluere
mutuum à patre inope acceptum ad eos alendos. Atq;
in vtramq; partem allatis variis legibus ciuilibus, negan-
tem iudicat probabilior: fundatam in hac ratione;
quod maritus paterq; obligetur vxori & filiis ad alimenta
eis præstanda, sicut obligatur creditor ad soluendū mu-
tuo acceptum: quam obligationem sicut inopia non tol-
lit in hoc casu, ita nec in illo: sed tantum suspendit, quam-
diu ipsa durat: vt argumento est, quod si opes augeti con-
tingat, ea ipsa obligatio recurat: & non fieret si esset pro-
fus extincta. Quo supposito licet intelligere, viro con-
trahenti debita, ad satisfaciendum obligationi quam ha-
bet familiam alendi, perinde viuere ac contrahenti
noua debita ad satisfaciendum antiquis. Vnde sicut cre-
ditores, quibus hæc soluta sunt ex pecunia de nouo acce-
pta mutuo, non tenentur illam refundere ei à quo data
est mutuo: ita nec vxor & filij tenentur satisfacere debi-
tis à marito vel patre contractis ad satisfaciendum obli-
gationi quam habuit suppedirandi eis alimentis, quia tan-
tum acceperunt sibi debitum, solutum de eo, cuius habe-
batur dominium acquisitum per contractum mutui.

307 **Tertia conclusio est.** Dote promissa non soluta, mari-
tum non teneri ad alimenta vxori præstanda. In hac om-
nes conuenire habet Sanchez lib. 9. disp. 5. num. 2. rationem
addens: quod dos detur quasi in pretium, vt ex fructibus
eius maritus onera matrimonij sustineat, & vxorem alatur,
ex lege Pro oneribus. Cod. De iure dotium, & lege Dotis
fructus, ff. eodem titulo. Admonet vero idem author pri-
mo: Conclusioni huic locum esse tantum, quando prom-
ittens fuerit in mora; si enim terminus fuerit ipsi con-
cessus à marito, is ante illum expletum non excusatur ab
alenda vxore: quia concedendo dilationem, adstrinxit
se ad subeunda interim matrimonij onera. Secundo,
cum soluitur tantum pars dotis promissæ, maritum
teneri tantum ad alimentorum partem: quoniam ea-
dem est ratio partis quoad partem; quæ totius quoad to-
tum. Tertio, quando vxor aut ipse pater dotem non
soluunt ratione impotentia, maritum non eximi ab onere
alimentandi vxorem, nisi dolose promiserint dotem
quam sciebant se non posse soluere. Neq; enim cogi pos-
sunt ad plus quam valeant: ita vt impotentia excuset à
solutione, sicut ante dictum est, excusare maritum ipsum
ab alenda vxore etiam dote soluta.

308 **Quarta conclusio est.** Virum teneri alere vxorem quæ
absque dotis promissione duxit. Ratio est, quod videat-
ur personam accepisse pro dote: quam quod non exe-
gerit, debet sibi impurare si damnum inde sentiat. Quan-

REGINA
DE
PRAE
TORI
E. V

do tamen mulier qua ducitur diues est, videtur tacite actum de dote constituenda: si non totius patrimonij eiusdem mulieris, saltem partis illius iuxta viri dignitatem. Authores hac doctrinam tenentes plures refert idem ibidem numero 9. & in præcedenti lib. 1. disputat. 60. numero 2.

Postrema conclusio. Si dos soluta perierit casu fortuito, non cessare in marito obligationem alendi vxorem, cuius casibus fortuitis, humanum est, cum participem esse. Sin dos perierit culpa vxoris: vt eum publicata est ob aliquod ipsius delictum, non tenetur maritus eam alere: quia perinde est ac si dos ipsa soluta non esset. Quamquam si ea, ne quidem a parentibus possit necessaria alimenta habere, amor coniugalis & nexus matrimonij tam arctus, exiget vt a viro alatur, ne fame pereat.

QVIINTVM DVBIUM. An vxor teneatur sequi virum mutantem habitationem; vel contra vir sequi vxorem? Hic late tractat Sanchez lib. 1. De matrim. disput. 40. & 41. Explicatur autem his propositionibus.

Prima est. Virum teneri seruare fidem vxori, quæ contracta cum eo addita conditione, quod teneatur in certo oppido morari, nec alio habitationem suam transferre. Ratio est, quia ex cap. Verum De condition. appositis quæ potest in traditione rei suæ pactum imponere. Ergo & in traditione sui per matrimonium. Cui rationi, alias Sanchez addit in eadem disput. 40. num. 2. Subiungens num. 3. exceptionem: nisi superueniat noua iusta que causa, ob quam necessarium sit virum alio proficisci; vt capitales inimicitias, vel loci insalubritas, Principis imperium compellens virum migrare alio, aut necessitas tuendi rem familiarem; cui viri & vxoris communione operari subueniri, exigit coniugalis societas. Namq; pactum, etiam si iuramento confirmatum, intelligitur excluso casu in quo ipsum rationi aduersaretur: cuiusmodi censetur casus in exemplum allati.

HIC QVÆRI potest. An si vir vxori faciat liberam potestatem non sequendi, ipsa nihilominus velit sequi, teneatur illam secum transferre? Ad quam questionem idem Sanchez lib. 9. disputat. 4. respondet distinctione: nempe non teneri si nullibi sit notabilem moram facturum, ad diuersa negotia, diuersis in locis peragenda, proficiscens: quia mulier tale quid irrationabiliter vellet, cum nequeat fieri sine notabili impedimento itineris faciendi, & magnis expensis, ac dedecore; cum de decet feminam taliter peregrinari nulla iusta de causa. Teneri autem, si alicubi sit diu habitaturus, suppetantq; illi expensæ ad transferendam requiritæ: quia tunc vxor rationabiliter vult suum virum comitari. Sicque in cap. Quod super, De voto in fine, habetur virum euntem in subsidium terræ sanctæ, teneri ducere vxorem nolentem remanere.

Secunda propositio. Quando nullum pactum est in contrarium, vxor tenetur sequi virum alio transferentem suum domicilium. Hac habetur ex cap. Vnaquæque 13. quæst. 2. Et confirmatur; quia cum debeant coniuges cohabitare ad exhibendum sibi mutuam obsequium, mulier sane virum (qui est caput ipsius, & cui subdita est sicut Domino, ad Ephes. cap. 5.) sequi debet ad cohabitandum: idque sub mortali, vt ex Nauarro & quibusdam alijs habet Sanchez in prius citata quæst. 41. num. 1. Addens consequenter alijs citatis, id adeo verum esse, vt nulla alia consuetudo, tanquam iuri diuino aduersa, excusare possit. Patitur tamen excusationem in casu in quo vxor nequiret absque graui detrimento animæ vel corporis virum suum sequi: vt si vellet eam tali ratione ad peccatum pertrahere, vel eam exponere magno vitæ periculo. Nam præceptum naturale euitandi peccatum, aut tuendi vitam virgentius est, quam præceptum diuinum positium, coherendi viro.

Cæterum de difficultate satis graui, An vxor teneatur sequi virum cum in exilium missus, compellitur domicilium mutare: Sanchez in vtramque partem ibidem num. 11. authores citans, a firmitatem iudicat probabiliore: quia vxor debet viri infortunium ferre, ob in tam per matrimonium inseparabilem vitæ societatem, sequi ipsum quando ex necessaria & inuitabili causa migrat alio. Nec ob-

stat quod ipsa sit innocens: quia non subit tale infortunium tanquam pœnam, qua puniatur exilio, sed tanquam onus ad quod ferendum tenetur lege matrimonij.

Tertia propositio est, pro qua in præceden. num. 6. plures authores idem citat. Si vir tempore contracti matrimonij vagari non solebat: aut si solebat, mulier ignorabat: hanc non teneri illum sequi. Sin autem solebat vagari, nec id latebat mulierem, hanc teneri sequi. Prior pars probatur, quia grauissimum onus est nihil tale expectantem, cogere ad vagandum, quod feminæ dedecet maxime. Quamquam si absque magna difficultate & periculo animæ vel corporis possit se viro exhibere sociam, non erit locus excusationi ab obligatione, quam habet marito cohabitandi, ex lege matrimonij. Posterior vero pars probatur: quia mulier sciens viri mores dum contraxit, censetur eos approbasse, & se obligasse ad onus accommodandi se illi: atque adeo ad vagandum cum eo: nisi turpi aliqua de causa vagaretur: tunc enim peccaret vagando, in eoq; vxor non teneretur, imo nec deberet peccanti consentire, ipsum sequendo.

Porto differentia est inter virum & vxorem, quoad obligationem cohabitandi. Nam cum vir sit caput, eiusdemque sit gubernare: potest ad libitum eligere domicilium, & vxor tenetur eum comitari, dummodo non eligat ex causa turpi & inhonestæ: in quo ei tanquam peccanti assentiendum non esset. Vxor vero cum subdita sit, nequit habitationem eligere, & virum ad sequendum se cogere. Quamquam si contingat necessitate coactam, vt damnatam exilio, domicilium mutare, ius matrimonij compellens virum cohabitare vxori, consequenter compeller, vt eam tunc comitetur; quia id requiretur ad mutua obsequia coniugalia, ad quæ vterque coniux pariter obligatur.

CAPVT XLII.

De diuortio.

SUMMARIUM.

- 313 Quid sit diuortium, & quomodo fieri possit.
 314 Ob fornicationem spiritalem, seu heresim vel apostasiam, potest fieri diuortium perpetuum.
 315 Diuortium fieri potest, ad tempus iusta de causa: quales sunt inductio ad peccandum, & seuitia vnus coniugis quamdiu durat.
 316 Notanda de seuitia prout est causa iusta diuortii.
 317 Malum quoadmetur debet esse graue, & seuitiam constituat: & quatenus possit maritus vxorem verberare.
 318 Aliæ causæ iustæ diuortii, quæ in vniuersum reducuntur ad notabilem perniciem animæ vel corporis.

DE diuortio late tracto libro 10. Sanchez. Sed in re ad forum externum præcipue spectante breuiores erimus.

Est autem diuortium separatio mariti & vxoris legitima, id est, non sine lege & ratione facta. In eoque, sicut & in obligatione & fide matrimonij, pares sunt vir & femina: pro quo canones & authores magno numero Sanchez refert disput. 3. num. 6. Vt enim de viro non dubitatur, quin possit ab vxore adultera diuertere iuxta verba Domini Matth. 5. Qui dimiserit vxorem suam excepta fornicationis causa, &c. ita nec de vxore dubitandum esse, quin diuertere possit à viro adultero: pater ex eo quod in priori ad Corinth. cap. 7. ver. 11. tali de causa discedentem à viro, Apostolus non cogat ad eum redire: sed illi det optionem, aut redeundi aut continendi.

Potest tripliciter fieri potest diuortium. Primo, quoad vinculum matrimonij, per alterutrius coniugis professionem in aliqua religione approbata, cum matrimonium nondum fuerit consummatum. Vide dicta præcedenti num. 36. Secundo, quoad thorum, seu carnalem copulam tantum: ad quæ spectant dicta in superiore capite 39. quoad causas ob quas non tenetur aut non debet coniux alteri debitum reddere. Tertio, quoad thorum & habitationem